

KLAGANDE

Jonas Nyman

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Polismyndighetens beslut den 22 juli 2020 i ärende med
dnr A362.248/2020, se bilaga A

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten avvisar överklagandet av Polismyndighetens beslut att ta ut en avgift enligt avgiftsförordningen (1992:191).
 2. Kammarrätten upphäver det överklagade beslutet och visar målet åter till Polismyndigheten för ny prövning. Polismyndigheten ska vid den nya prövningen ta hänsyn till det som anges i skälen för kammarrättens avgörande.
-

YRKANDEN M.M.

Jonas Nyman yrkar att han ska få ta del av den s.k. liggaren och att han inte ska behöva betala avgiften för den kopia han fått del av. Han för fram följande. Den kopia han fick efter Polismyndighetens beslut var hårt maskerad, framförallt har praktiskt taget alla personnamn maskerats. Namn omfattas av sekretess enligt den åberopade lagtexten om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. I liggaren finns ett stort antal namn som har maskerats där det på goda grunder kan anses stå klart att ett röjande inte kan leda till skada eller men för någon. Det övergripande intryck man får av maskeringen är att den har skett systematiskt, slentrianmässigt och utan en prövning av om varje enskild rad i liggaren omfattas av sekretess.

Han preciserar grunderna för sina yrkanden enligt följande (kammarrättens numrering).

1. Det saknas anledning att låta sekretessen kvarstå beträffande den för mordet tidigare åtalade Christer Pettersson, som är allmänt känd. Han är dessutom avliden och saknar anhöriga. Detsamma gäller Stig Engström och den så kallade 33-åringen, vilka tidigare har varit formellt misstänkta. Namnen är sedan en lång tid tillbaka allmänt kända och det finns inga nära anhöriga som skulle lida men av att namnen offentliggörs igen.
2. Sekretess borde inte gälla för namnen på personer som fanns med i den delen av förundersökningen som lämnades till domstol vid åtalet mot Christer Pettersson. Dessa personer är redan allmänt kända och deras vittnesmål offentliggjordes i samband med åtalet mot Christer Pettersson.

3. Det finns ett stort antal personer som är allmänt kända i utredningen och som själva har valt att framträda offentligt. Att deras namn röjs igen kan rimligtvis inte orsaka dem mer skada än de redan åsamkats.

4. Poliser och andra statliga eller kommunala tjänstemän som förekommer i liggaren på grund av tjänsteutövning kan inte omfattas av sekretess enligt den åberopade lagtexten. Detsamma torde gälla ambassadpersonal, offentliga personer såsom folkvalda politiker och andra i offentlig tjänst.

5. Ett flertal journalister som bevakat Palmemordet förekommer också i liggaren och är allmänt kända. Att dessa personer har varit i kontakt med Palmeutredningen har de själva gett publicitet åt. Det kan därför antas att ett röjande av deras namn inte leder till skada eller men för någon.

6. Det förekommer att TV-program, tidningsartiklar och andra mass-media nämns i liggaren och att namn på personer som då förekommit i media maskerats. Dessa personer är offentligt kända genom att de självmant framträtt och ett röjande av att de förekommit i media kan inte orsaka skada eller men.

7. Det förekommer att uppgifter maskerats trots att de inte är personuppgifter. Som exempel kan nämnas namn på organisationer, adresser som inte hör till privatpersoner samt namn på städer och länder. Dessa uppgifter omfattas inte av sekretess enligt lagtexten.

8. Polismyndigheten har också maskerat diarienummer, eller delar därav. Det förekommer t.ex. att Polismyndigheten har maskerat avsnittskoden, alltså den bokstavskod som visar under vilket avsnitt i Palmeutredningen som handlingen tillhör, se t.ex. handlingarna 17678-00 och 21294-00.

9. Beslutet att ta ut en avgift om 1 874 kr för kopian enligt 3 och 16 §§ avgiftsförordningen (1992:191) bör omprövas för det fall maskeringen befinns ha varit felaktig. Det är oriktigt att han behöver betala för en felaktigt maskerad kopia.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Rättsliga utgångspunkter

1.1 Tryckfrihetsförordningen (TF)

Enligt 2 kap. 15 § TF ska den som begär ut en allmän handling som får lämnas ut, genast eller så snart det är möjligt och utan avgift få ta del av handlingen på stället på ett sådant sätt att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt. Kan en handling inte tillhandahållas utan att en sådan del av handlingen som inte får lämnas ut röjs, ska den i övriga delar göras tillgänglig för sökanden i avskrift eller kopia.

Detta innebär att en begäran om att få ta del av allmän handling ska resultera i en noggrann prövning av den beslutande myndigheten gällande vilka uppgifter som kan respektive inte kan lämnas ut. Kan en handling inte tillhandahållas utan att en sådan del av handlingen som inte får lämnas ut röjs, ska den i övriga delar göras tillgänglig för sökanden i avskrift eller kopia.

1.2 Sekretess för uppgifter om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL

Enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL gäller sekretess för en uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men och uppgiften förekommer i utredning

enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål. Med att en uppgift ingår i en förundersökning anses även att den ingår i en nedlagd förundersökning (se t.ex. RÅ 1992 ref. 15 och RÅ 1994 not. 469).

Bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit. Utgångspunkten är då att uppgifterna omfattas av sekretess. Bedömningsutrymmet för prövande myndighet och domstol blir därför begränsat.

1.2.1 Begreppen enskild och personliga förhållanden

Med begreppet enskild avses såväl fysiska som juridiska personer (organisationer, företag m.fl.). Vad som menas med personliga förhållanden ska bestämmas med ledning av vanligt språkbruk. Det kan avse så vitt skilda förhållanden som till exempel en persons adress eller yttringarna av ett psykiskt sjukdomstillstånd (prop. 1979/80:2 Del A s. 84). Även uppgift om enskilds namn anses omfattas av begreppet (RÅ 1994 not 516 och prop. 2003/04:93 s. 45). Juridiska personer anses inte kunna ha några personliga förhållanden.

1.2.2 Begreppen skada och men

När det gäller sekretess till skydd för uppgifter om enskildas förhållanden används i regel begreppen skada eller men. Med skada avses då enbart ekonomisk skada (prop. 1979/80:2 Del A s. 83). När det är fråga om sekretess till skydd för enskilda avses med begreppet skada en ekonomisk skada som vållas av röjandet av uppgift om ekonomiskt förhållande.

Med begreppet men avses olägenhet av icke-ekonomisk eller ekonomisk art som vållas av röjandet av uppgift om personligt förhållande (prop. 1979/80:2 Del A s. 455 f. och s. 493). Begreppet men har getts en mycket vid innebörd. I första hand åsyftas att någon blir utsatt för andras missaktning om hans eller hennes personliga förhållanden blir kända.

Redan den omständigheten att vissa personer känner till en för någon enskild ömtålig uppgift kan i många fall anses tillräckligt för att medföra men. Utgångspunkten för en bedömning av om men föreligger är den berörda personens egen upplevelse.

Bedömningen måste dock i viss utsträckning kunna korrigeras på grundval av gängse värderingar i samhället. Enbart det faktum att en person anser att det i största allmänhet är obehagligt att andra vet var han eller hon bor kan till exempel inte anses innebära men i sekretesslagens mening. Vid bedömningen ska vikt inte bara läggas vid att det uppstår en viss effekt av att en uppgift röjs utan också att denna effekt uppkommer genom röjandet av en viss typ av uppgift.

1.3 Sekretess till förmån för avliden

I rättsfallet RÅ 2007 ref. 16 uttalade Högsta förvaltningsdomstolen att det i förarbetena görs en hänvisning till brottet förtal av avliden. En jämförelse med det brottet leder till att sekretess bör kunna gälla om uppgiften kan anses kränka den frid som bör tillkomma den avlidne, till exempel för integritetskänsliga uppgifter som det med fog kan antas att den avlidne inte velat skulle komma till någon annans kännedom ens efter hans eller hennes död. I avgörandet hänvisar Högsta förvaltningsdomstolen till rättsfallen RÅ82 2:66 och NJA 1987 s. 724.

Det framgår enligt kammarrättens mening klart av praxis och förarbetsuttalanden att när det gäller uppgifter som direkt berör endast en viss avliden – och alltså inte primärt berör eller påverkar t.ex. en efterlevande – ska 35 kap. första stycket 1 § OSL inte tillämpas med ett omvänt skaderekvisit enligt sin ordalydelse. Istället bör presumptionen, med beaktande enbart av hänsynen till den avlidne själv, vara att en uppgift är offentlig om den inte kan anses kränka den frid som tillkommer den avlidne. Att den avlidne före sin död har uttalat en vilja

att vissa uppgifter ska förbli hemliga kan enligt kammarrättens mening beaktas om uppgifterna är av integritetskänslig karaktär, men knappast om de i sig är harmlösa (jfr Kammarrätten i Stockholms avgörande i mål 5005-20 m.fl. den 22 december 2020).

1.4 Sekretess till förmån för närstående till avliden

Någon definition av begreppet närstående finns inte i offentlighets- och sekretesslagen. I motiven till den numera upphävda sekretesslagen uttalades att någon definition knappast kunde ges, eftersom uppfattningen om vad som förstås med detta begrepp skiftar från tid till annan (prop. 1979/80:2 Del A s. 168). I rättsfallet RÅ 2009 ref. 17 behandlar Högsta förvaltningsdomstolen relativt utförligt vem som kan anses som närstående i offentlighets- och sekretesslagens mening.

Justitieombudsmannen har i ett beslut den 30 september 2008 (2009/10 s. 442) uttalat att det efter ett dödsfall närmast är en fråga om att skydda efterlevande närstående mot att sådana uppgifter om den avlidne kommer till offentlig kännedom som de efterlevande med fog kan uppfatta som sårande. Vid skadeprövningen tillämpas alltså, i likhet med vad som gäller för den avlidne, inte regeln i 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL med ett omvänt skaderekvisit enligt sin ordalydelse. Bedömningen har i stället sin grund i brottsbalkens och tryckfrihetsförordningens regler om förtal av avliden (se avsnitt 1.3). Presumtionen, med beaktande enbart av hänsynen till närstående, blir därför att en uppgift om en avliden som endast indirekt rör en efterlevande som är närstående till den avlidne är offentlig om den inte med fog kan uppfattas som sårande för den efterlevande (jfr Kammarrätten i Stockholms avgörande i mål 5005-20 m.fl. den 22 december 2020).

Det är annorlunda om en uppgift om en avliden har en direkt koppling till och en faktisk effekt på en närståendes förhållanden, t.ex. om uppgiften

kan komma att användas till den närståendes nackdel i en rättegång. Det omvända skaderekvisitet ska då tillämpas enligt bestämmelsens ordalydelse för att skydda den närståendes intressen.

2. Liggarens konstruktion m.m.

2.1 Bakgrund

Förundersökningen gällande mordet på Olof Palme lades ner den 10 juni 2020 och hade då pågått i 34 år. Som skäl för att förundersökningen lades ner angavs att den misstänkte Stig Engström var avliden. I samband med beslutet om nedläggning hölls en presskonferens där det redogjordes för förundersökningen. Där angavs att den är unik på många sätt vilket exemplifierades med att det är en av världens största brottsutredningar och den i särklass största i Sverige. Ungefär 40 000 personer är omnämnda i utredningen och drygt 10 000 personer har förhörts, många av dem flera gånger. Förundersökningen har också under alla år haft ett stort massmedialt intresse.

2.2 Liggarens konstruktion

Den handling som klaganden har begärt att få uppgifter utlämnade från är den s.k. liggaren som, i det format kammarrätten har fått tillgång till, består av en handling om cirka 1 000 sidor i format A2. Genom sin utformning liknar liggaren en innehållsförteckning, men på det sätt den är uppbyggd (t.ex. att den inte har förts i datumordning) är det svårt att veta hur heltäckande den är för förundersökningen och hur uppgifterna har förts in i den.

Kammarrätten har därför vänt sig till Polismyndigheten och förelagt myndigheten att beskriva liggarens funktion. Polismyndigheten har i svaret den 24 september 2020 uppgett följande.

Bakgrund och funktion

Liggaren i Palmeutredningen har använts som ett verktyg för att skapa specifika identiteter på de handlingar som registrerats i ärendet. I viss mån har liggaren även varit ett verktyg för olika befattningshavare att kunna upprätthålla kontroll över arbetets gång med de olika ingående uppslagen.

En handlings specifika identitet har skapats genom att den har tilldelats ett ledigt nummer i löpnummerordning samt en bokstav/bokstavskombination beroende på under vilket uppslag som handlingen skall registreras. Denna identitet har sedan manuellt nedtecknats på respektive handling och står att finna i det övre högra hörnet på respektive handlings första sida.

Informationen som framgår i liggaren angående respektive handling är den specifika identiteten i form av avsnitt, nummer och undernummer, samt registreringsdatum och datum då handlingen lagts ad acta. Vidare återfinns även i förekommande fall kortfattade anteckningar om vad respektive handling avser samt vissa noteringar om arbetets gång med aktuellt uppslag där handlingen ingår.

Arbetet med liggaren

Förundersökningen om mordet på statsminister Olof Palme pågick mellan den 28 februari 1986 och 10 juni 2020. Av förklarliga skäl har liggaren under utredningens gång hanterats av en mängd olika individer som i sin tur genomfört arbetet utifrån de rutiner och förutsättningar som rådde vid just den tiden. Informationen som återfinns i liggaren är i huvudsak manuellt inskriven. Plattformen för hanteringen av liggaren har på grund av teknikutvecklingen över tid varierat. Den nuvarande liggaren, vilken kommit att bli den slutliga, består av en Excelfil som för ett antal år sedan skapades genom att informationen från den då förekommande liggaren migrerades ut ur den föråldrade databasen i vilken den då hanterades.

Slutsats

Liggaren kan i vart fall anses vara en förteckning över identiteten på huvuddelen av handlingarna som förekommer i det registrerade förundersökningsmaterialet och den kan även i vissa fall ge en kortfattad information om handlingarnas respektive innehåll.

2.3 Exempel på uppgifter som finns i liggaren

För att i någon mån kunna förmedla hur liggaren ser ut och är uppbyggd vill kammarrätten beskriva och visa en del av en sida i liggaren i det skick den lämnats ut av Polismyndigheten.

Liggaren är uppbyggd på följande sätt. Varje sida är uppdelad i 14 lodräta kolumner. De lodräta kolumnerna har som rubrik t.ex. datum, ärendenummer, händelse, åtgärd m.m. (rubrikerna finns dock inte på varje löpande sida i liggaren). Varje sida innehåller därefter så många vågräta kolumner som ryms på sidan. Varje vågrät kolumn har som Polismyndighetens uppgifter i sin redogörelse en egen beteckning och är daterad. Om det inte gjorts några längre anteckningar i kolumnerna kan en sida innehålla uppemot 80 vågräta kolumner medan antalet kolumner som ryms är betydligt färre om längre anteckningar gjorts.

För att möjliggöra att texten blir läsbar i A4-format har, på följande tre sidor i domen, en sida i liggaren delats upp i tre bilder. Vidare har antalet vågräta kolumner begränsats. På den återgivna sidan av liggaren är det i vissa kolumner mycket text medan andra helt saknar uppgifter. För att underlätta läsningen har kolumner utan text klippts bort. Den första bilden visar de lodräta kolumnerna 1–5. Den andra sidan visar de lodräta kolumnerna 6 och 7. Den tredje sidan visar de lodräta kolumnerna 8–11 (de lodräta kolumnerna 12–14 visas inte eftersom det saknas text i dem).

I	21893 06	2016-12-09	2013-12-13 PM från Region Bergslagen gällande uppgifter om eventuella vapen som ska finnas i herrgården [REDACTED].
I	21893 07	2016-12-09	2013-12-11 Protokoll över fotoarbete gällande en Smith & Wesson 357 Magnum.
I	21893 08	2016-12-09	2013-12-12 Begäran om forensisk undersökning vid SKL, Smith & Wesson 357 Magnum.
I	21893 08-A	2017-04-21	2016-02-29 Sakkunnigutlåtande från NFC
I	21893 09	2016-12-09	2013-12-09 Beslagsprotokoll från Ludvika gällande en Smith & Wesson revolver.
I	21893 10	2016-12-09	1986-02-28 Tjänstgöringslista [REDACTED].
D	21894 00	2016-10-13	2016-09-23 [REDACTED] skickar på uppdrag av [REDACTED] in ett brev från [REDACTED] som tipsar om två män från Säpo.
KKB	21895 00	2016-10-13	1997-04-01 Kassetinspelning med [REDACTED] 930222 gjord av [REDACTED] och [REDACTED].
KD	21896 00	2016-10-17	2016-02-29 ringer [REDACTED] och säger sig vilja komma till Palmegruppen föra att berätta sina uppgifter rörande Krister Pettersson.
KD	21896 00-A	2016-10-17	2016-03-02 Förhör med [REDACTED], en vän hörde skotten och såg sedan Krister Pettersson.
KD	21896 00-B	2019-11-08	2019-11-04 Kontakt med [REDACTED] i ett försök att identifiera individer som förekommer i uppslaget.
KD	21896 01	2017-04-10	2016-11-23 Förhör med [REDACTED] vaktmästare på [REDACTED] Folketshus som säger att inga tillställningar anordnades där innan 2 maj 1986.
H	21897 00	2016-10-19	2015 inkom [REDACTED] med fotografier tagna på misstänkta personer som tros ha registrerat syndikalister åren 1984 och 1985.
D	21898 00	2016-10-19	2016-02-26 [REDACTED] inkommer med tidningsartikel från Die Zeit rörande polisåret.
D	21899 00	2016-10-19	2016-02-28 [REDACTED] inkommer med tips om en [REDACTED] som säger sig skjutit Palme i pausen på en bioföreställning.
D	21900 00	2016-10-20	2016-02-28 ringer [REDACTED] och berättar att han kört bil i city på mornnatten och där sett mördaren stå bakom paret Palme.
D	21900 00-A	2017-08-25	2017-05-05 Förhör med [REDACTED].
N	21901 00	2016-10-20	2016-02-28 ringer [REDACTED] och berättar att [REDACTED] visat en revolver för [REDACTED] bror [REDACTED] 1985.
D	21902 00	2016-10-21	2016, fem nummer av Expressen om olika spår i Palmeutredningen.
D	21903 00	2016-10-26	2016-10-25 [REDACTED] inkommer med en hopklippt film gällande man i blå jacka.
H	21904 00	2016-10-27	2015-11-03 Genomgång av händelser runt [REDACTED] som framkommit i SVT-dokumentären Mannen, Mordet, Mysteriet.
H	21904 01	2017-09-20	2017-09-20 Förhör med [REDACTED].
H	21904 02	2018-06-21	2018-04-19 Slutredovisning, [REDACTED] på David Bagares gata kan inte kopplas till [REDACTED].
H	21904 02-A	2018-08-17	2018-08-16 Samtal men [REDACTED] Komplettering till slutredovisning gällande [REDACTED] och eventuella koppling till [REDACTED]. Ingen koppling finns.
KD	21905 00	2016-10-27	2016-02-29 Anonymt tips om att Krister Pettersson ätit mat vid välgörenhetsorganisation innan mordet men aldrig efter.
D	21906 00	2016-10-27	2016-02-28 ringe [REDACTED] och berättar att hennes tidigare särbo polisman [REDACTED] sagt att han mördade Palme.
D	21906 00-A	2017-01-11	2016-03-01 [REDACTED] säger sig vara säker på att mördaren inte hade licens på vapnet.
D	21907 00	2016-10-27	2016-03-01 ringde [REDACTED] och berättade att han tidigt på morgonen 860301 då han befunnit sig på ett hotell i Saudiarabien fått ett telexmeddelande om Palme.
D	21907 00-A	2016-12-30	2016-03-02 [REDACTED] inkommer med telexmeddelande.
D	21908 00	2016-10-28	2016-02-28 ringde [REDACTED] och tipsade om att [REDACTED] kan vara Palmes mördare.
D	21909 00	2016-10-28	2016-02-28 ringer [REDACTED] och berättade att han skjutsat två militärer mellan Grästorps och Sätenäs på mornnatten och senare vill en av dem att [REDACTED] ska ge honom alibi.
D	21910 00	2016-10-28	2016-03-07 ringde [REDACTED] och ville vara anonym, berättade att hon misstänkte sin före detta fästman [REDACTED] vara Palmes mördare.
D	21912 00	2016-10-31	2016-03-05 Anonym lämnar tips om att en [REDACTED] berättat att mordet var ett beställningsmord och att mördaren själv mördats på finlandsfärja.
KD	21913 00	2016-10-31	2016-02-28 [REDACTED] ringde och berättade att hon träffat en man som berättat att Krister Pettersson sagt att han skjutit Palme.
D	21914 00	2016-10-31	2016-02-28 ringde [REDACTED] och berättade om ett blinkande ljus på Södermalm vid tiden för mordet.
D	21915 00	2016-10-31	2016-02-28 ringde [REDACTED] och berättade att han vid mordtillfället [REDACTED] snett emot mordplatsen men inte hört skotten, tror att mördaren använde ljuddämpare.
D	21916 00	2016-10-31	2016-02-28 [REDACTED] inkommer med uppgifter om att någon ringde på mornnatten och sa att Palme är död.
D	21917 00	2016-10-31	2016-02-28 [REDACTED] lämnar tips om sin numer döde vän [REDACTED] som vid tiden för mordet hade skjutvapen och hatade Palme.
D	21918 00	2016-10-31	2016-02-26 [REDACTED] inkommer med tips från Flashback rörande Krister Petterssons dubbelgångare samt var man ska söka efter mordvapnet.

Analys av vapnet visar inget som skulle göra det intressant i utredningen. AA/HM	2017-08-15		
Analys av vapnet visar inget som skulle göra det intressant i utredningen. AA/HM	2017-08-15		
Analys av vapnet visar inget som skulle göra det intressant i utredningen. AA/HM	2017-08-15		
Analys av vapnet visar inget som skulle göra det intressant i utredningen. AA/HM	2017-08-15		
Analys av vapnet visar inget som skulle göra det intressant i utredningen. AA/HM	2017-08-15		
Analys av vapnet visar inget som skulle göra det intressant i utredningen. AA/HM	2017-08-15		
	2016-12-08		
	2016-12-08		
Vid kontroll är det flera uppgifter i uppslaget som inte stämmer och det går ej att fastställa id på den ursprungliga uppgiftslämnaren varför det läggs AA. /HM	2020-01-03	2016-11-08	Peter Steude
Till PS 161108			
Till PS 161108			
Materialet för inte utredningen framåt. AA/HM	2016-11-04		
Erkännandet osannolikt. Signalementet stämmer ej. AA. /HM	2016-12-08		
Bedöms ej kunna föra utredningen framåt. AA/HM		2016-11-08	Peter Steude
Till PS 161108			
Både [REDACTED] och ul:s broder nu döda. AA/HM	2016-11-04		
Uppslaget går ej att bearbeta, AA/HM	2016-04-11		
Bedöms ej som relevant för utredningen, AA/HM	2016-12-29		
Efter att [REDACTED] haft uppslaget fick SÅB överta det 170824. Bedöms ej relevant för utredningen. AA/HM	2019-01-14	2017-08-24	Sven-Åke Blombergsson
	2017-01-18		
170817: [REDACTED] fick uppslaget och skulle ta kontakt med ul och fråga efter fru och barn som kanske vet mer /HM		2017-08-17	Karin Johansson
170817: [REDACTED] fick uppslaget och skulle ta kontakt med ul och fråga efter fru och barn som kanske vet mer /HM			
Ej beräkningsbart. Lägg AA i avvaktan på att ul ev skickar in telex/HM	2016-12-29		
Telex kommit. AA kvarstår /HM			
[REDACTED] häktad vid mordtillfället, AA/HM	2016-12-21		
Bedöms ej möjligt att bearbeta, AA/HM	2016-12-29		
Ul relaterar till fantombilden AA/HM	2016-12-21		
Beräknas ej kunna föra utredningen framåt. AA/HM	2017-05-08		
Ej bearbetningsbart, AA/HM	2016-12-21		
Ej bearbetningsbart, AA/HM	2016-12-21		
Ej bearbetningsbart, AA/HM	2016-12-21		
Bedöms ej kunna föra utredningen framåt. AA/HM	2020-06-02		
Ej bearbetningsbart AA/HM	2020-04-14		
Referat från Flashback, AA/HM	2016-12-21		

3. Sekretessprövning av liggaren; allmänna utgångspunkter

3.1 Liggarens konstruktion påverkar sekretessprövningen

Eftersom liggaren sammantaget innehåller ett mycket stort antal uppgifter som har förts in under lång tid av olika personer blir den sekretessprövning som ska göras av uppgifterna i handlingen komplex. Det finns namn på personer som återkommer flera gånger i liggaren, men i flertalet fall är personen okänd både för allmänheten och för dem som nu gör sekretessprövningen hos Polismyndigheten och överprövande domstol. Det är därför svårt att överblicka effekten av att ett namn lämnas ut. Ett särskilt problem är att underliggande dokument, som liggaren hänvisar till, tidigare kan ha lämnats ut i avidentifierat skick. Om ett namn på en person som finns i liggaren nu lämnas ut innebär det i sådant fall att de avidentifierade uppgifterna i dokumentet kan knytas till en person.

Det är Polismyndigheten som i första hand kan ha kunskap om vilka allmänna handlingar och uppgifter som tidigare har offentliggjorts på olika sätt (t.ex. genom tjänstemannabeslut eller i massmedia). Den omständigheten att uppgifter har lämnats ut i ett tidigare sammanhang eller på annat sätt blivit kända medför dock inte att samma bedömning av uppgifterna måste göras vid en senare sekretessprövning. En sekretessprövning görs utifrån förhållandena vid prövningstidpunkten. Självfallet kan dock myndighetens beslut i sekretessfrågan påverkas av om det finns kunskap inom myndigheten om tidigare offentliggörande av uppgifter.

På grund av förundersökningens omfattning, att den inte från början har varit digitaliserad och den långa tid som förundersökningen har varit aktiv, menar kammarrätten att det även för Polismyndigheten är svårt att överblicka om uppgifter i handlingen vid någon tidpunkt har varit allmänt kända, om andra handlingar vid någon tidpunkt har lämnats ut eller om uppgifterna har blivit offentliga genom att de ingick i den del av

förundersökningen som lämnades till domstol till följd av att åtal väcktes mot Christer Pettersson 1989. Detta är inte fullt ut tillfredsställande vid en sekretessprövning, men det måste enligt kammarrättens mening accepteras med hänsyn till förundersökningens unika karaktär och omfattning. Myndighetens utredningsskyldighet i detta avseende får därför anses vara i princip obefintlig, jfr 23 § förvaltningslagen (2017:900).

3.2 Polismyndighetens sekretessprövning av uppgifter om namn på levande eller avlidna personer

Liggaren innehåller, som framgår ovan, ett mycket stort antal uppgifter om namn på personer. Vissa namn återkommer flera gånger, medan flertalet personer enbart nämns vid något enstaka tillfälle. Det är känt både för Polismyndigheten och allmänheten att vissa personer vars namn återges i liggaren är avlidna. Det är dock uppenbart att fler personer än dessa numera har avlidit.

Vid menprövningen har det betydelse om den enskilde lever eller har avlidit och om den avlidne har närstående i livet (se avsnitten 1.3 och 1.4 ovan). Om en person lever gäller presumtion för sekretess enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL. Som kammarrätten konstaterat tidigare ska bestämmelsen inte tillämpas enligt sin ordalydelse med ett omvänt skaderekvisit när det gäller uppgifter som direkt berör endast en viss avliden person. I stället bör presumtionen då vara att en uppgift ska vara offentlig om den inte kan anses kränka den frid som tillkommer den avlidne och inte med fog kan uppfattas som sårande för en efterlevande som är närstående till den avlidne.

Polismyndigheten har i stor utsträckning maskerat namnen på personer som nämns i liggaren. Mot bakgrund av det omvända skaderekvisitet och av att det rör sig om ett mycket stort antal uppgifter är detta förståeligt. I

avsaknad av andra uppgifter än namnet är det oftast okänt om en viss person har avlidit och om personen har någon närstående.

Polismyndighetens utredningsskyldighet kan enligt kammarrättens mening inte sträckas så långt att det i ett ärende av denna omfattning kan krävas att myndigheten vidtar åtgärder för att undersöka vilka av alla omnämnda personer som lever i dag eller har avlidit och i så fall om det finns några efterlevande närstående. En gemensam bedömningsgrund för skyddsintresset avseende dessa personer måste därför tillämpas.

Även om frågan om utlämnande av uppgifter om dessa personer i princip ska göras på samma sätt som för andra enskilda med stöd av 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL, anser kammarrätten att det är viktigast att i första hand ta hänsyn till de personer som är i livet och som kan lida men om uppgiften lämnas ut. Detta medför att namn på enskilda i detta sammanhang ska prövas utifrån förutsättningen att de lever om inte annat tydligt framgår eller är allmänt känt.

Med hänsyn till att 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL har ett omvänt skaderekvisit med presumtion för sekretess och då uppgiften dessutom förekommer i en brottsutredning med stor massmedial uppmärksamhet anser kammarrätten att Polismyndighetens utgångspunkt – att i stor utsträckning sekretessbelägga uppgifter om namn i liggaren – har varit riktig. Kammarrätten anser därför att den maskering som Polismyndigheten har gjort generellt sett inte är för omfattande. Myndighetens prövning har också, i allt väsentligt, gjorts på ett konsekvent sätt. Ett mycket stort antal uppgifter har lämnats ut och den maskering som har skett har enligt kammarrättens bedömning inte varit godtycklig. Det hindrar dock inte att det kan finnas uppgifter om namn i liggaren där bedömningen kan bli den motsatta.

I detta sammanhang vill kammarrätten också föra fram följande. Såsom anges ovan är det enbart i de fall där det är känt eller annars tydligt framgår att en person har avlidit som bedömningen ska göras utifrån det förhållandet. Även om bedömningarna i dessa fall måste göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, anser kammarrätten att det i många fall måste förutsättas att det kan anses kränka den frid som tillkommer den avlidne eller med fog kan uppfattas som sårande av en efterlevande närstående om uppgiften om att den avlidnes namn förekommer i mordutredningen blir offentlig. Bedömningen är dock självklart beroende av anledningen till att namnet finns i liggaren.

4. Kammarrättens bedömning av de preciserade yrkandet i målet

Kammarrätten har ovan behandlat vissa principiella utgångspunkter som avser hur prövningen av liggaren ska göras. Under nedanstående rubriker behandlar kammarrätten de preciserade grunderna för yrkandet som klaganden för fram.

4.1 Namn på misstänkta personer

Klaganden anser att det på goda grunder står klart att röjande av namnen på tidigare åtalade och misstänkta personer, t.ex. Christer Pettersson, Stig Engström och den s.k. 33-åringen inte kan leda till skada eller men för någon.

Kammarrätten konstaterar att de tre personer som klaganden pekar ut är avlidna sedan lång tid tillbaka. Christer Pettersson har varit åtalad, dömd och frikänd för mordet. Den s.k. 33-åringen har varit häktad en kortare tid för mordet och förundersökningen har nu lagts ner med motiveringen att den misstänkte Stig Engström är avliden.

Eftersom personerna är avlidna är utrymmet för att anse att en uppgift inte ska lämnas ut med hänvisning till en avlidens sekretesskydd begränsat, även om det finns närstående (se avsnitt 1.3 och 1.4). Presumtionen bör vara att en uppgift är offentlig om den inte kan anses kränka den frid som tillkommer den avlidne eller om den inte med fog kan uppfattas som sårande för en efterlevande som är närstående till den avlidne. Att vara eller ha varit misstänkt för mord, oavsett om detta har prövats rättsligt eller inte, är enligt kammarrättens mening just en uppgift av sådan natur att den, om den blir känd, kan anses kränka den frid som tillkommer den avlidne. Har den avlidne efterlevande närstående kan det också med fog uppfattas som sårande för de närstående om uppgiften blir offentlig.

När det gäller Christer Pettersson och Stig Engström har deras namn fått mycket stor uppmärksamhet. Namnen har lämnats ut i flera andra sammanhang och även förekommit i media vid upprepade tillfällen. Till detta kan läggas att Polismyndigheten, vid den presskonferensen som hölls den 10 juni 2020 i samband med att förundersökningen lades ner, uppgav namnen på både Stig Engström och Christer Pettersson. Kammarrätten anser därför att namnen i dag är allmänt kända.

Effekten av att namnen lämnas ut, tillsammans med det sammanhang i vilket de nämns, är att det kan leda till att även andra uppgifter blir kända. Kammarrätten anser dock vid en sammantagen bedömning, särskilt med beaktande av det begränsade sekretesskydd som gäller för en avliden respektive eventuella efterlevande närstående, att de ytterligare uppgifter som kan bli offentliga genom denna åtgärd inte kan anses kränka den frid som tillkommer den avlidne eller med fog uppfattas som sårande för eventuella efterlevande närstående.

Polismyndigheten har därför inte haft fog för sitt beslut att generellt maskera Christer Petterssons och Stig Engströms namn i liggaren.

Det måste dock alltid göras en individuell prövning och det kan därför förekomma situationer där namnen inte ska lämnas ut (se avsnitt 5).

Att en uppgift om namn tidigare har blivit offentlig eller lämnats ut behöver dock inte innebära att namnet ska lämnas ut långt senare och i ett annat sammanhang. Som tidigare angetts är en uppgift om att en person har varit misstänkt för mord av sådan natur att uppgiften kan anses kränka den frid som tillkommer den avlidne. Har den avlidne efterlevande närstående kan det också med fog uppfattas som sårande för de närstående om den blir offentlig. Kammarrättens bedömning är att den s.k. 33-åringens identitet i dag inte är allmänt känd, även om den i och för sig är enkel att ta reda på. Ett utlämnande av uppgiften om hans namn tillsammans med de ytterligare uppgifter som kan bli offentliga genom denna åtgärd får därför anses kränka den frid som tillkommer honom och med fog uppfattas som sårande för efterlevande närstående. Uppgifterna om hans namn ska därför omfattas av sekretess och det var således riktigt av Polismyndigheten att maskera dem.

Målet ska visas åter till Polismyndigheten för prövning enligt vad kammarrätten uttalat ovan (se även avsnitt 5).

4.2 Namn på personer i förundersökning som lämnats till domstol

Av 35 kap. 7 § OSL framgår bland annat att sekretessen upphör att gälla hos de myndigheter och i de verksamheter som anges där, om uppgiften lämnas till domstol med anledning av åtal. Det finns även regler om att uppgifter som lämnas vid en förhandling blir offentliga. Liggaren har dock aldrig lämnats till domstol med anledning av åtal. Enligt kammarrättens mening ska Polismyndigheten därför göra en sekretessprövning enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL av namnen även om dessa också kan finnas med i det materialet som har lämnats till domstol med anledning av åtalet mot Christer Pettersson 1989. Det förhållandet att ett

namn har ingått i materialet som överlämnades till domstol medför således inte att namnet också måste lämnas ut vid denna prövning av liggaren.

Inte heller den omständigheten att en person uppträtt som vittne eller att ett namn på annat sätt omnämndes vid brottmålsförhandlingen medför att namnet i sig blir offentligt när det nämns i liggaren. En prövning måste på sedvanligt sätt göras enligt vad kammarrätten uttalat ovan.

4.3 Namn på allmänt kända personer som själva valt att framträda offentligt

Prövningen av namn på allmänt kända personer som själva valt att framträda offentligt måste även den ta sin utgångspunkt i 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL och presumtionen för sekretess är stark. Enbart den omständigheten att en person är allmänt känd och själv har valt att framträda offentligt medför inte att uppgifter om dennes namn kan lämnas ut. Däremot kan den omständigheten i viss mån beaktas vid den skadeprövning som görs vid tillämpningen av bestämmelsen. Enligt kammarrättens bedömning kan det dock endast i undantagsfall – oavsett om den enskilde är känd, uppträder i en viss roll i utredningen eller trätt fram frivilligt – bli aktuellt att anse att det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men.

Begreppet men har getts en mycket vid innebörd och utgångspunkten för bedömningen är den berörda personens egen upplevelse (se avsnitt 1.2.2). Eftersom mycket lång tid i allmänhet har förflutit sedan olika personer uttalade sig saknas kunskap om den enskildes inställning till att namnet offentliggörs på nytt och i samband med andra uppgifter än dem som tidigare kommit till allmänhetens kännedom. Detta gäller även personer som tidigare frivilligt bidragit till utredningen.

När det gäller personer som har avlidit är sekretesskyddet svagare även i de fall den avlidne har närstående som är i livet (se ovan avsnitt 1.3 och 1.4). Detta ger ett större utrymme att lämna ut uppgifter. I enlighet med vad som angetts tidigare om Polismyndighetens begränsade utrednings-skyldighet med hänsyn till materialets omfattning, kan det dock inte åligga Polismyndigheten att klargöra de enskildas förhållanden i detta avseende. Presumtion för sekretess gäller därför även för uppgifter om dessa personer och det var alltså riktigt av Polismyndigheten att maskera dem.

4.4 Namn på poliser och andra offentliga befattningshavare

En offentlig befattningshavares som agerar i tjänsten anses inte vara en enskild enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL. Uppgifter om en sådan person är därför inte en uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och namnet omfattas därför som huvudregel inte av sekretess (se t.ex. HFD 2012 ref. 64 och RÅ 81 2:51).

4.4.1 Poliser

I liggaren finns det många uppgifter om namn på poliser och namnen har maskerats i mycket stor omfattning. Polismyndigheten har inte särskilt motiverat sina bedömningar. Utgångspunkten vid sekretessprövningen måste enligt kammarrättens uppfattning vara följande.

Om polisen är i tjänst och agerar enligt sin tjänstebeskrivning saknas det skäl att anse att han eller hon är en enskild person i den mening som avses i 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL. Polisen är då i stället en offentlig befattningshavare som agerar i tjänsten och företräder myndigheten. Någon sekretess enligt bestämmelsen gäller inte för namnet. Att polisen upprättar rapporter eller på annat sätt lämnar

uppgifter m.m. medför ingen annan bedömning såvida polisen uppträder i sin yrkesroll.

I liggaren förekommer dock också att polisens namn nämns i situationer där det kan sättas i fråga om de uppträder i tjänsten. Under utredningens gång har det upprepade gånger förts fram misstankar om att enskilda poliser respektive grupper av poliser har varit inblandade i mordet, antingen som gärningsmän eller i en annan roll. Dessa misstankar brukar kallas för polisspåret/polisspåren. Om en polis förhörs eller omnämns som misstänkt i utredningen (oavsett graden av misstanke) anser kammarrätten att bedömningen blir annorlunda. Även om polisen då skulle anses vara i tjänst utifrån andra regelverk, är denna situation så särpräglad att den enskilde polisen bör ha rätt till samma sekretesskydd som andra enskilda. Det gäller således i dessa fall en presumtion för sekretess enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL för uppgiften om polisens namn i liggaren. Samma bedömning bör också gälla i de fall en polis genom t.ex. tips från allmänheten pekats ut som inblandad i mordet oavsett om utpekandet leder till någon åtgärd eller om uppgiften är av sådan natur att det inte är aktuellt att vidta någon åtgärd.

Motsvarande bedömning bör även göras i den omvända situationen, dvs. om en polis förhörs om misstankar riktade mot en annan polis. Den polis som förhörs måste även i denna situation anses ha rätt till samma sekretesskydd som andra enskilda som förekommer i utredningen. Även i dessa fall gäller således en presumtion för sekretess.

Kammarrätten är medveten om att det i vissa fall kan vara ett problem att av de kortfattade anteckningar som gjorts i liggaren bedöma i vilken egenskap en viss polis namnges. Kammarrätten bedömer dock att det för att maskera namnet på en polis ankommer på Polismyndigheten att utreda i vilken egenskap den enskilda polisen har agerat.

Målet ska därför visas åter till Polismyndigheten för prövning enligt vad kammarrätten uttalat ovan (se även avsnitt 5).

4.4.2 Namn på andra offentliga befattningshavare

Polismyndigheten har i regel maskerat namn på offentliga befattningshavare som t.ex. statsråd, riksdagsledamöter samt tjänstemän inom Regeringskansliet och vid andra myndigheter.

Enligt kammarrättens bedömning är det inte det faktum att en person är en offentlig befattningshavare som gör att personen inte ska anses vara enskild vid bedömningen av om uppgift om namnet i liggaren ska omfattas av sekretess enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL. Det avgörande är om personen är en offentlig befattningshavare som också agerar i tjänsten.

Ett exempel på när offentliga befattningshavare får anses vara enskilda är de statsråd (tidigare kollegor till Olof Palme) som i nära anslutning till mordet förhöordes av polisen. Med beaktande av att statsråden i förhören kan behöva besvara frågor av skiftande natur och således även frågor av mer privat karaktär agerade statsråden vid dessa förhör inte i tjänsten. I likhet med den bedömning som gjorts ovan avseende poliser som förhörs är situationen sådan att det enskilda statsrådet i dessa fall bör ha rätt till samma sekretesskydd som andra enskilda. Det gäller således presumtion för sekretess enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL för uppgifter om statsrådets namn i dessa sammanhang.

Statsråden och andra offentliga befattningshavare kan dock i andra situationer som omnämns i liggaren ha agerat i tjänsten. Så är t.ex. fallet om ett statsråds namn anges i liggaren då denne närvarat vid ett möte där polisen lämnat information om hur arbetet i utredningen bedrivs. I ett sådant fall är uppgiften om namnet således offentligt. Ett annat exempel

på när en offentlig befattningshavare har agerat i tjänsten är när det i liggaren redogörs för att statsminister Ingvar Carlsson har medverkat i ett tv-program. Polismyndigheten har maskerat Ingvar Carlssons namn medan uppgifter om programmet och vad som behandlades i det lämnats ut. Den maskering av namnet som Polismyndigheten har gjort i detta fall är således felaktig.

Det finns också andra exempel där Polismyndigheten har maskerat offentliga befattningshavares namn trots att de har agerat i tjänsten. Till exempel har en tjänsteman inom Regeringskansliet vidarebefordrat ett brev (uppgift) till utredningen. Namnet på tjänstemannen har maskerats. Kammarrätten konstaterar att det i situationer av denna art inte finns stöd i 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL för att sekretessbelägga namnet.

Målet ska därför visas åter till Polismyndigheten för prövning enligt vad kammarrätten uttalat ovan (se även avsnitt 5).

4.4.3 Namn på ambassadpersonal

Palmeutredningen har haft kontakt med och fått uppgifter från andra länder, t.ex. genom att en ambassadör eller en tjänsteman på ambassaden har vidarebefordrat ett brev till utredningen. I dessa fall utförs åtgärden av en offentlig befattningshavare i tjänsten. Eftersom ambassadpersonalen agerar i tjänsten är de inte att anse som enskilda enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL. Sekretess gäller således inte för deras namn med stöd av denna paragraf. Målet ska därför visas åter till Polismyndigheten för prövning enligt vad kammarrätten uttalat ovan (se även avsnitt 5).

Polismyndigheten har enbart prövat uppgifterna i liggaren mot 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL. Det kan dock finnas situationer där sekretess enligt andra bestämmelser ska gälla vid förhållanden som rör andra

länder. Den frågan åligger det Polismyndigheten att pröva som första instans.

4.5 Namn på journalister

Ett antal journalister och skribenter har under åren bevakat utredningen av mordet på Olof Palme. De har publicerat artiklar, böcker och ofta uttalat sig offentligt. Deras arbete har gjort dem, om inte allmänt kända, så åtminstone kända för personer med intresse för utredningen. Exempel på sådana personer är Lars Borgnäs, Gunnar Wall, Stieg Larsson, Jan Stocklassa, Sven Anér, Olle Alsén, Thomas Pettersson och Lars Krantz. Enligt kammarrättens bedömning finns det inga skäl som ger anledning att tro att någon av dessa personer skulle ha något emot det faktum att deras namn förekommer i liggaren blir offentlig. Kammarrätten anser således att det står klart att uppgiften om dessa personers namn kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om den offentliggörs. Deras namn kan således generellt lämnas ut. Målet ska därför visas åter till Polismyndigheten för prövning enligt vad kammarrätten uttalat ovan (se även avsnitt 5).

4.6 Namn på personer som förekommer i TV-program, tidningsartiklar och annan massmedia

Klaganden uppger att det förekommer att TV-program, tidningsartiklar och annan massmedia nämns i liggaren och att namn som då förekommit i dessa media har maskerats. Presumtionen för sekretess när det gäller uppgifter om enskilda är stark. Enligt kammarrättens bedömning kan det endast i undantagsfall stå klart att en enskild, oavsett om denne är känd och/eller frivilligt har framträtt i media, inte lider men om uppgiften röjs.

Ett undantag utgör enligt kammarrättens uppfattning Leif G.W. Persson (f.d. professor i kriminologi hos Rikspolisstyrelsen, författare m.m.). Han

har under mycket lång tid medverkat i olika sammanhang som berör Palmeutredningen. Han har t.ex. varit programledare/expert för program som handlar om förundersökningen, medverkat i andra program som handlat om utredningen samt uttalat sig i olika medier om utredningen. Kammarrätten anser att det i detta sammanhang står klart att hans namn kan lämnas ut utan att det leder till men eller annan skada för honom. Det kan även finnas uppgifter om namn på andra kända personer som har maskerats av samma anledning och där det också får anses stå klart att de varken lider skada eller men om namnen lämnas ut i de sammanhangen.

Såsom angavs under avsnitt 4.2 saknas det förutsättningar att maskera namnet på en offentlig befattningshavare som har uttalat sig i tjänsten i media. I avsnittet hänvisades till att det finns exempel på att statsminister Ingvar Carlssons namn har maskerats i sådana sammanhang. Det förekommer sannolikt fler exempel på detta.

Målet ska därför visas åter till Polismyndigheten för prövning enligt vad kammarrätten uttalat ovan (se även avsnitt 5).

4.7 Namn på och adress till organisationer och andra juridiska personer samt namn på städer och länder

4.7.1 Juridiska personer

Begreppet enskild i 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL avser såväl fysiska som juridiska personer. Organisationer, företag och andra juridiska personer kan dock inte ha några personliga förhållanden. Vid skadeprövningen avseende dessa är det därför enbart uppgifter om ekonomiska förhållanden som kan beaktas och det är enbart ekonomisk skada som kan åberopas till stöd för sekretess om uppgiften röjs (se prop. 1979/80:2 Del A s. 456, 457 och 493 samt lagrådets yttrande och departementschefens kommentar till yttrandet).

Sekretess i liggaren för namnet på en juridisk person gäller således enbart om det förekommer uppgifter om den juridiska personens ekonomiska förhållanden och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den juridiska personen lider ekonomisk skada. Enbart namnet på en juridisk person eller en adress till den kan enligt kammarrättens mening inte isolerat vara en uppgift om ett ekonomiskt förhållande.

Namnen på föreningar, organisationer och företag har i regel lämnats ut av Polismyndigheten. Det förekommer dock ändå i viss omfattning att namnet på juridiska personer och adresser till dessa har maskerats. Målet ska därför visas åter till Polismyndigheten för prövning enligt vad kammarrätten uttalat ovan (se även avsnitt 5).

4.7.2 Namn på städer och länder

Namn på städer och länder har inte något sekretesskydd enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL. Utgångspunkten är därför att de är offentliga. Däremot kan sådana uppgifter utgöra uppgift om personliga eller ekonomiska förhållanden om de kan kopplas till en person. Vid en sekretessprövning avseende en enskild person måste det därför stå klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.

Målet ska därför visas åter till Polismyndigheten för prövning enligt vad kammarrätten uttalat ovan (se även avsnitt 5).

4.8 Diarienummer och avsnittskoder

Diarienummer och avsnittskoder kan inte sekretessbeläggas med stöd av 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL. Utgångspunkten är därför att de är offentliga. Målet ska därför även i denna del visas åter till Polismyndigheten för ny prövning.

4.9 Polismyndighetens beslut att ta ut avgift

Jonas Nyman har vidare anfört att kammarrätten, i de fall maskeringen av liggaren befinns vara felaktig, ska ompröva Polismyndighetens beslut att ta ut en avgift för de maskerade kopior han har erhållit.

Polismyndighetens beslut att ta ut avgift enligt 3 och 16 §§ avgiftsförordningen (1992:191) kan inte överprövas av kammarrätten. Överklagandet ska därför avvisas i denna del.

5. Polismyndighetens prövning

Polismyndigheten ska vid sin nya prövning utgå från att de namn, grupper av namn och namn av viss art som kammarrätten redovisat ovan, ska lämnas ut. Detta medför dock inte att namnen ska lämnas ut oavsett sammanhang. Polismyndigheten måste i varje enskilt fall göra en prövning utifrån nedanstående förutsättningar.

Polismyndigheten har genom att maskera namnet i liggaren kunnat lämna ut uppgifter i avidentifierat skick vilka annars inte skulle ha lämnats ut. Polismyndigheten måste därför vid sin förnyade prövning överväga om effekten av att även namnet lämnas ut blir sådan att det skaderekvisit som finns i 35 kap. 1 § första stycket 1 OSL medför att namnet ändå inte kan lämnas ut.

Förekommer namnet i ett sammanhang med andra uppgifter som sammantaget innebär att det inte står klart att namnet kan röjas utan att personen eller annan person lider skada eller men, ska namnet fortsatt vara maskerat. Detsamma gäller om namnet och övriga uppgifter sammantaget kan antas störa den frid som tillkommer den avlidne eller med fog kan uppfattas som sårande för eventuella efterlevande närstående.

Uppllysning

Kammarrätten har i dag även avgjort mål nr 5197–20. Det målet avser liksom detta mål en överprövning efter överklagande av Polismyndighetens beslut om sekretess av uppgifter i liggaren. Kammarrättens bedömning i sekretessfrågorna är identisk i de båda målen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 2).

Peder Liljeqvist
lagman
ordförande

Mikael Åberg
kammarrättsråd
referent

Pernilla Flank
kammarrättsråd

Polisen

Polismyndigheten
Rättsavdelningen
Enheten för rättslig styrning och stöd
Jonas Widengren

BESLUT

Datum
2020-07-22

Diariernr (åberopas)
A362.248/2020

Jonas Nyman
Hangarvägen 13
69135 Karlskoga

1 (2)

KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM

Ink. 2020-07-30
Mål nr. 5249-20
Aktbil 4

Begäran om utlämnande av allmän handling

Beslut

Polismyndigheten beslutar att lämna ut de begärda handlingarna med sekretessbelagda uppgifter maskerade.

Bakgrund

Du har begärt att få ta del av den så kallade "liggaren" i utredningen om mordet på Olof Palme. Ett så kallat tjänstemannabesked har lämnats där handlingarna lämnades ut i maskerat skick. Du har nu begärt myndighetens bedömning av utlämnandehandlingarna.

Bedömning

Enligt 35 kap. 1 § första stycket Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden b.l.a. om uppgiften förekommer i utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Polismyndigheten gör följande bedömning. Den begärda handlingen innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 35 kap. 1 § OSL då det inte står klart att uppgifterna kan lämnas ut utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Dessa uppgifter har därför maskerats.

Mot bakgrund av ovanstående beslutar Polismyndigheten att lämna ut de begärda handlingarna med sekretessbelagda uppgifter maskerade. Då handlingarna redan har skickats till dig och myndighetsbeslutet inte föranleder någon annan bedömning kommer inga ytterligare handlingar skickas till dig

POLISMYNDIGHETEN

Jonas Widengren
Jurist

Upprättad av Jonas Widengren, 2020-07-22

Hur du överklagar

Om du vill överklaga beslutet ska du ställa överklagandeskrivelsen till Kammarrätten i Stockholm. Skriv grunden för överklagandet och vilken ändring du begär.

Skicka skrivelsen till registrator.kansli@polisen.se eller:

Polismyndigheten

Rättsavdelningen

Enheten för rättslig styrning och stöd 2

Jonas Widengren

106 75 Stockholm

Skrivelsen ska ha kommit fram till Polismyndigheten **senast inom tre (3) veckor** från det att du tog emot detta beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul-, eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.